

מדינת ישראל

מנהל בתי הדין הרבניים

דבר המנהל ליום העגונה

יום העגונה נקבע ליום תענית אסתר במטרה להגביר את המודעות למצוקת הנשים העגונות ומסורבות הגט. בתענית אסתר וביום פורים אנו אומרים בנוסף לשיר של יום את פרק כ"ב בתהילים "למנצח על איילת השחר מזמור לדוד" ובמסכת יומא כט: דרש רב אסי: "למה נמשלה אסתר לשחר? לומר לך מה שחר סוף כל הלילה אף אסתר סוף כל הניסים". את הקריאה והזעקה העולה מהמילים בפסוק ב' שם: "אלי אלי למה עזבתני רחוק מישועתי דברי שאגתי" מייחסים חז"ל במסכת מגילה בדף ט"ו עמוד ב', לאסתר המלכה כאשר עמדה בחצר בית המלך הפנימית ונסתלקה ממנה שכינה ואמרה "אלי אלי למה עזבתני" שמא אתה דן על שוגג כמזיד ועל אונס כרצון". אפשר שזו התחושה שיש לכל אישה עגונה או מסורבת גט שמא נעזבה למר גורלה ופונה לבורא עולם בקריאה אלי אלי למה עזבתני ומנין תבוא ישועתי.

הנתיבות שלום מסביר שהמצב בימי מרדכי ואסתר היה קשה מאוד והיה נראה שאין תקנה והכל ללא הועיל ואפסה תקוה, אולם "באותה שעה האמינה אסתר שלא יתכן שהקב"ה השליך אותה לגמרי" ולכן אמרה 'אלי אלי למה עזבתני'. וכי יתכן כדבר הזה שהקב"ה עזב אותי? הלוא מבלעדי ה' אין לי שום קיום... אלא שנדמה לי כי עזבתני, מדוע נדמה לי שעזבתני". ומאחר שעמדה בניסיון ולא התייאשה אף בשעה הקשה הזאת שנסתלקה ממנה שכינה נפתחו כל שערי הגאולה ונתגלה שאין זה אלא ניסיון ונהפכה כל הגזרה לישועה והצלה" (נתיבות שלום לפורים).

כך יש לחזק את רוחן של העגונות ומסורבות הגט שלא ליפול בייאוש ולבטוח בבורא עולם שיושע אותן מצרתן כשם שהושיע את ישראל בימי מרדכי ואסתר שכך היא גאולתם של ישראל כשחר העולה קמעה קמעה מתוך החושך הגמור. דייני ישראל בפרט והנהלת בתי הדין ואגף עגונות ככלל עושים ככל יכולתם כדי למגר את תופעת סרבנות הגט ולמצוא פתרונות הלכתיים למצבי עיגון קשים.

לאחרונה הלשכה המשפטית בהנהלת בתי הדין יזמה תיקוני חקיקה חשובים ביותר בחוק "בתי דין רבניים (קיום פסקי דין של גירושין) (תיקון מספר 9) תשפ"ב. הצעת החוק אושרה ע"י הממשלה ובוועדת שרים לענייני חקיקה ופורסמה ברשומות ובעז"ה תעלה בקרוב במליאה לאישור הכנסת.

הצעת החוק מרחיבה את צווי ההגבלה שניתן להפעיל כנגד סרבני גט במסגרת הרחקות דרבנו תם ובכך יהיו בידי בתי הדין כלים נוספים המותאמים להלכה שיסייעו במאבק למיגור תופעת סרבנות הגט. יה"ר שדייני ישראל, הלשכה המשפטית ואגף עגונות בהנהלת בתי הדין יהיו שלוחים טובים ויביאו תועלת למצוקתן של העגונות ומסורבות הגט ולא יבואו בנות ישראל לידי כך.

בברכת פורים שמח

הרב דוד מלכא – דיין
מנהל בתי הדין הרבניים

מכתב מנהל בתי הדין

מהי עגינות

אין בחוק או בהלכה הגדרה חדה וברורה מהי עגינות. בהלכה רוב מקרי העגינות היו כאשר הבעל נעלם ואין כל מידע אמין לכך שהוא אינו עוד בחיים. כיום אנו כוללים במצבי העגינות גם מקרים בהם מקומו של בן או בת הזוג ידוע אך הוא נמנע מלשחרר את הצד השני בגט ונמצא מחוץ לישראל או נמצא בישראל ומסיבות כאלה ואחרות לא ניתן לכופף אותו לגט.

מה הם 'תיקי עגינות' בבתי הדין הרבניים?

מקרי עגינות בהם מוגשים תביעות גירושין אל בית הדין הרבני ומועברים לטיפול אגף העגונות בבתי הדין. פעמים שתיקים אלה מועברים לטיפול אגף העגונות אף מהיום הראשון לפתיחת התיק, עקב מידע מוקדם.

עגינות

פעולות אגף העגונות במסגרת טיפול ב'תיקי העגונות'

הפעלת חוקרים בארץ ובעולם

בתי הדין מפעילים חברות חקירה בארץ ובעולם לחיפוש ואיתור הצד שלא מופיע לדיונים.

בשנת 2021 שולמו כ-209 אלפי ₪ לצורך איתור צדדים שלא הופיעו לדיון.

הפעלת גורמים בחוץ לארץ

האגף יוצר קשר עם גורמי ממשל כגון נציגי השגרירויות הישראליות בחו"ל ומשרד החוץ לשם איתור או מתן גט.

הפעלת גורמים בארץ

האגף יוצר קשר עם גורמי האכיפה כגון משטרה ושב"ס לשם איתור הצד שלא מופיע לדיון.

שליחת עובדי האגף לחוץ לארץ.

עובדי האגף נשלחים לכל קצוות תבל לשם יצירת קשר ושכנוע הצד למתן גט וכן לבצע מסירת גיטין שסודרו או נכתבו בארץ באזורים שאין בהם בתי דין יהודים.

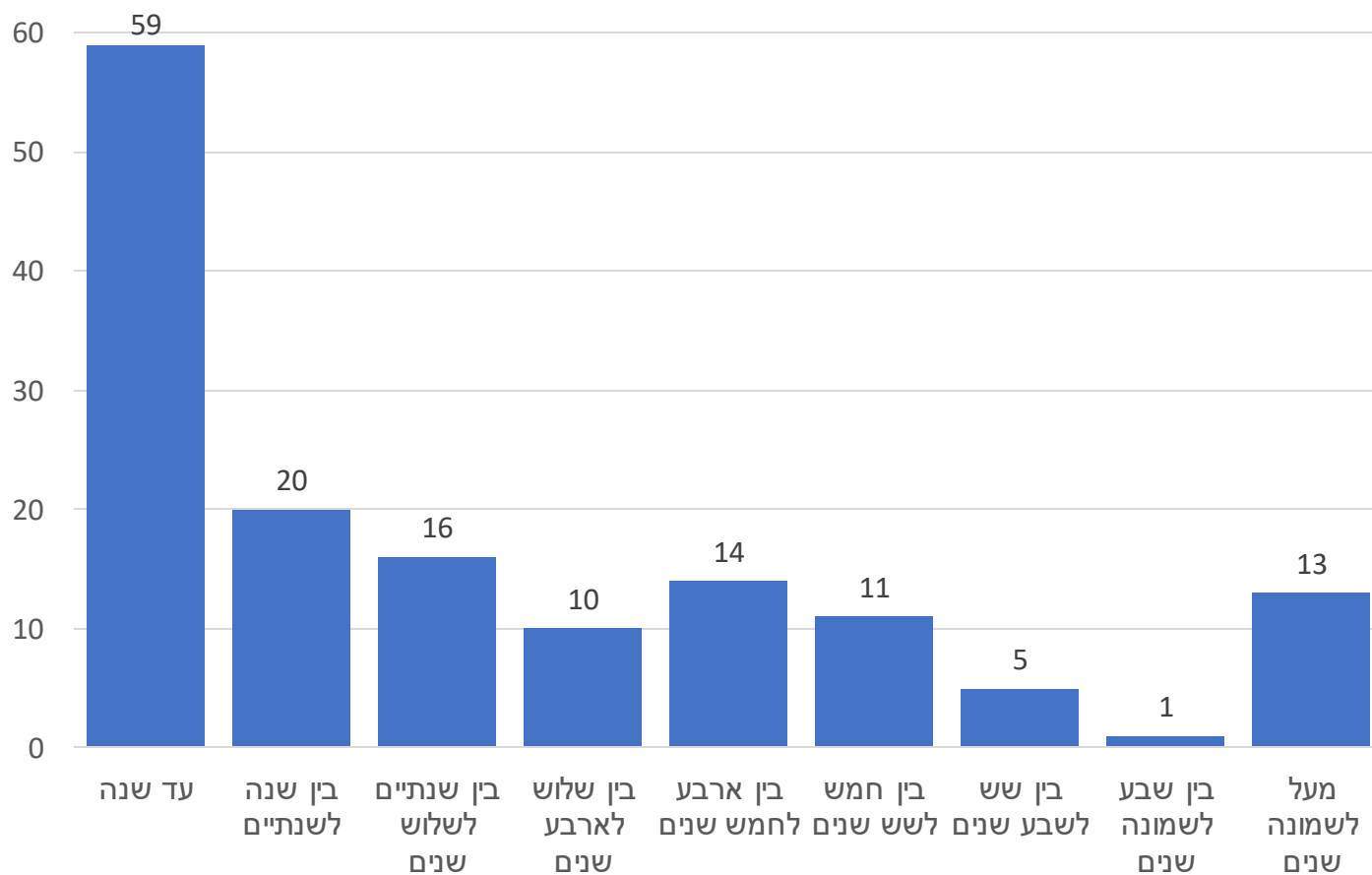
הסתייעות בפסיכולוגים.

אגף העגונות מסתייע בפסיכולוגים לשם מציאת הדרכים להביא את הסרבן למתן גט.

עגונות

נתונים סטטיסטיים

מספר 'תיקי עגינות' באגף העגונות הפתוחים לפי משך זמן

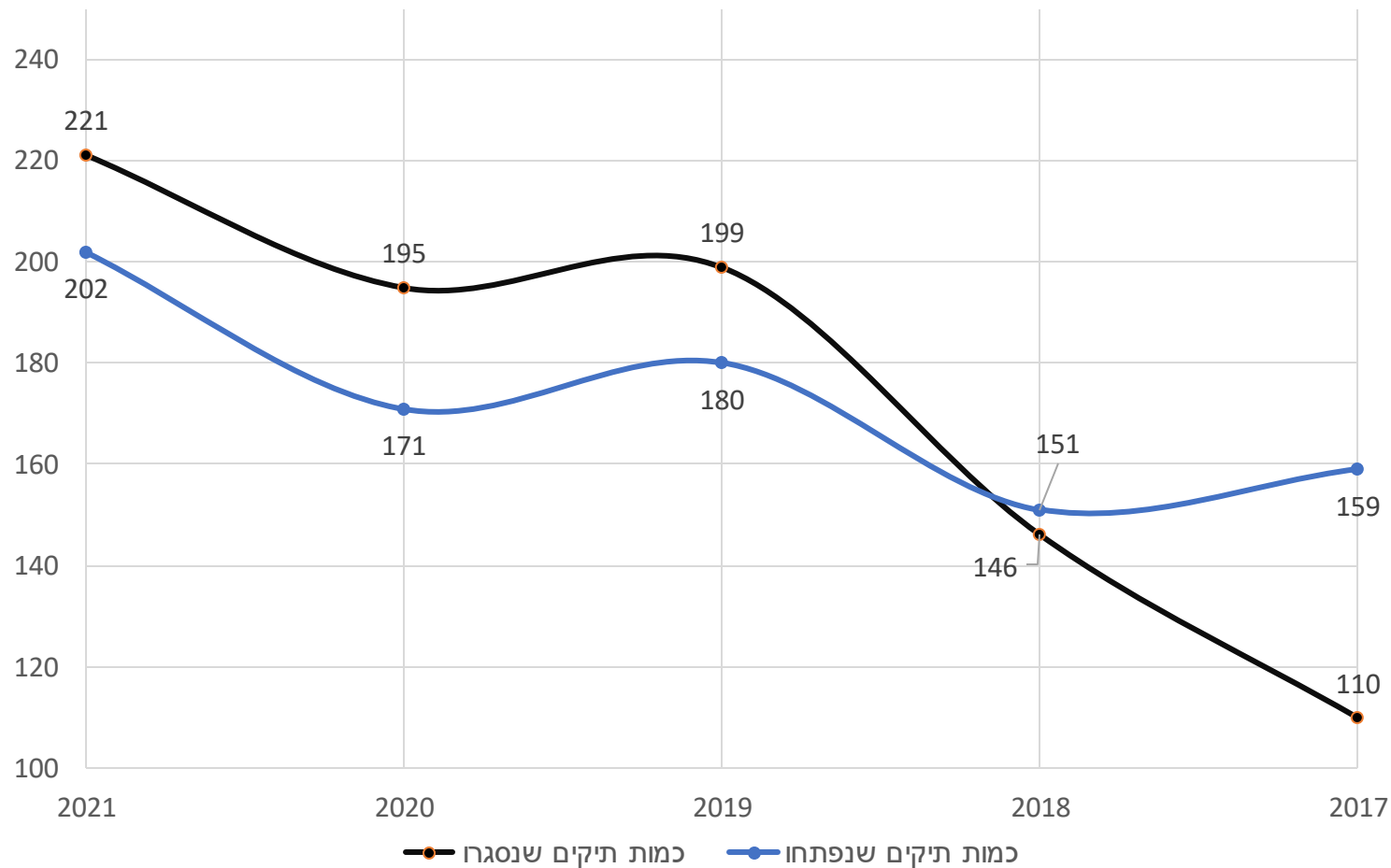

■ כמות התיקים שבטיפול מחלקת עגונות

עגינות

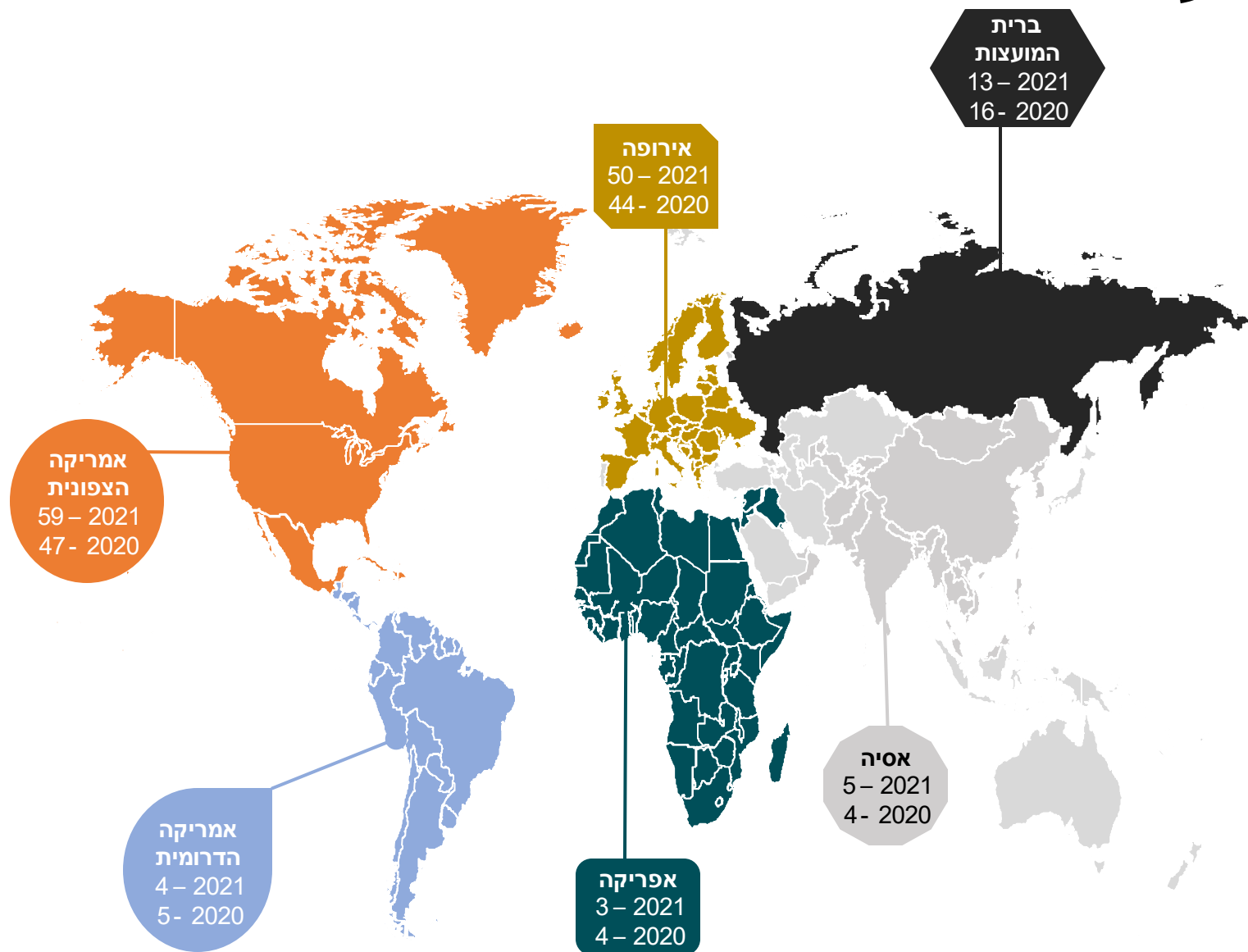
נתונים סטטיסטיים

יחס בין מספר 'תיקי עגינות' שנפתחו למספר 'תיקי עגינות' שנסגרו בין השנים 2017-2021

עגינות

פיזור מקרי העגינות ברחבי העולם המטופלים ע"י אגף העגונות

עגינות

סרבנות גט

- סרבני גט - הם גבר שסרב לתת גט או אישה שסירבה לקבל גט במועד שנקבע על ידי בית הדין לסידור הגט
- וניתן לחובתם פסק דין לגירושין באחת מהדרגות - מצוה לגירושין או חיוב בגירושין.

סרבנות גט

פעולות שבתִי הדין מבצעים כדי למנוע סרבנות גט

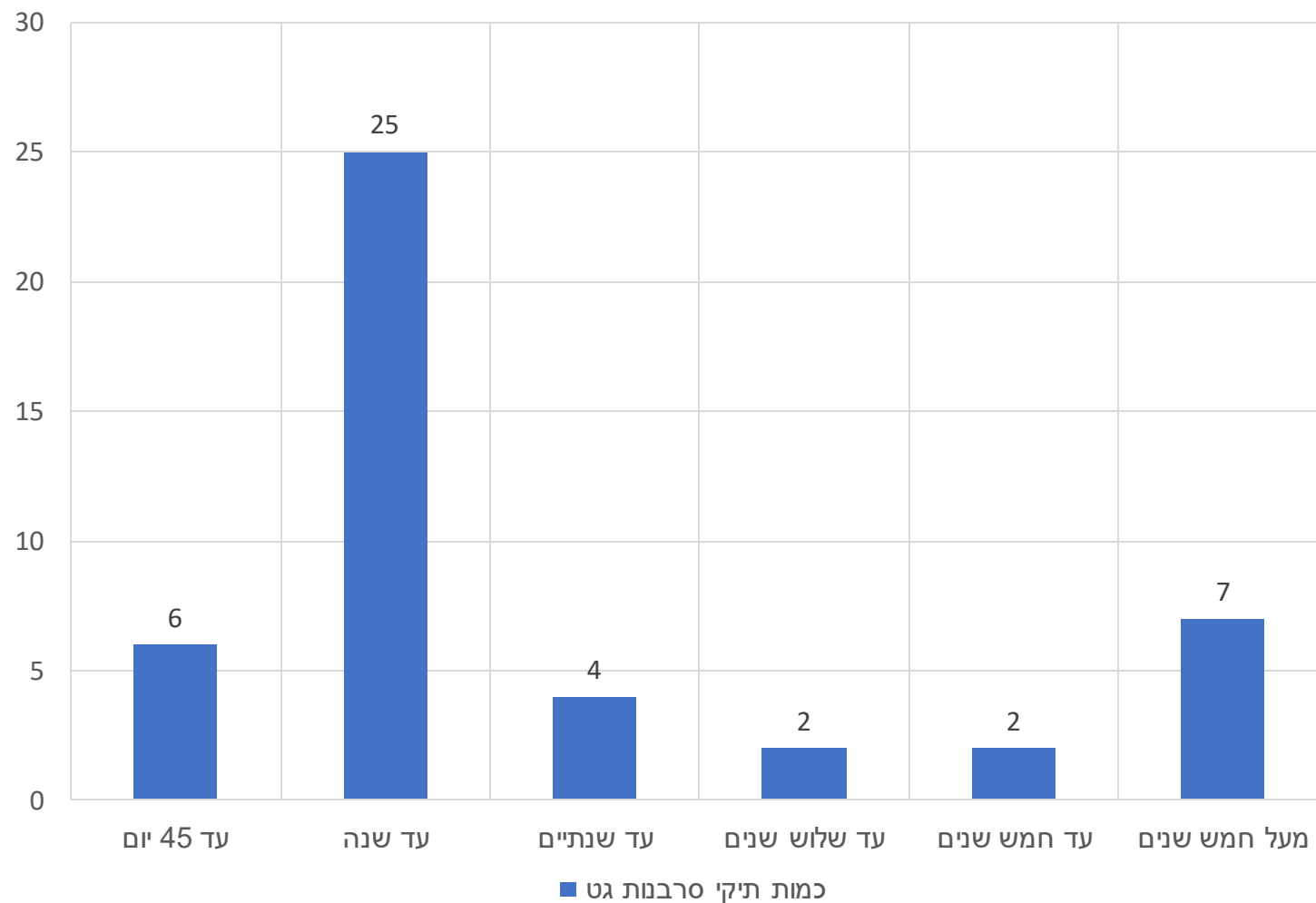
1. הטלת סנקציות ומאסרים על הצד המסרב
2. סיוע ביעוץ המשפטי לשיפוט הרבני
3. סיוע באגף העגונות
4. הפעלת דרכי לחץ ושכנוע שונים
5. תיקוני חקיקה כנגד מקרי סרבנות הגט

סרבנות גט

נתונים סטטיסטיים

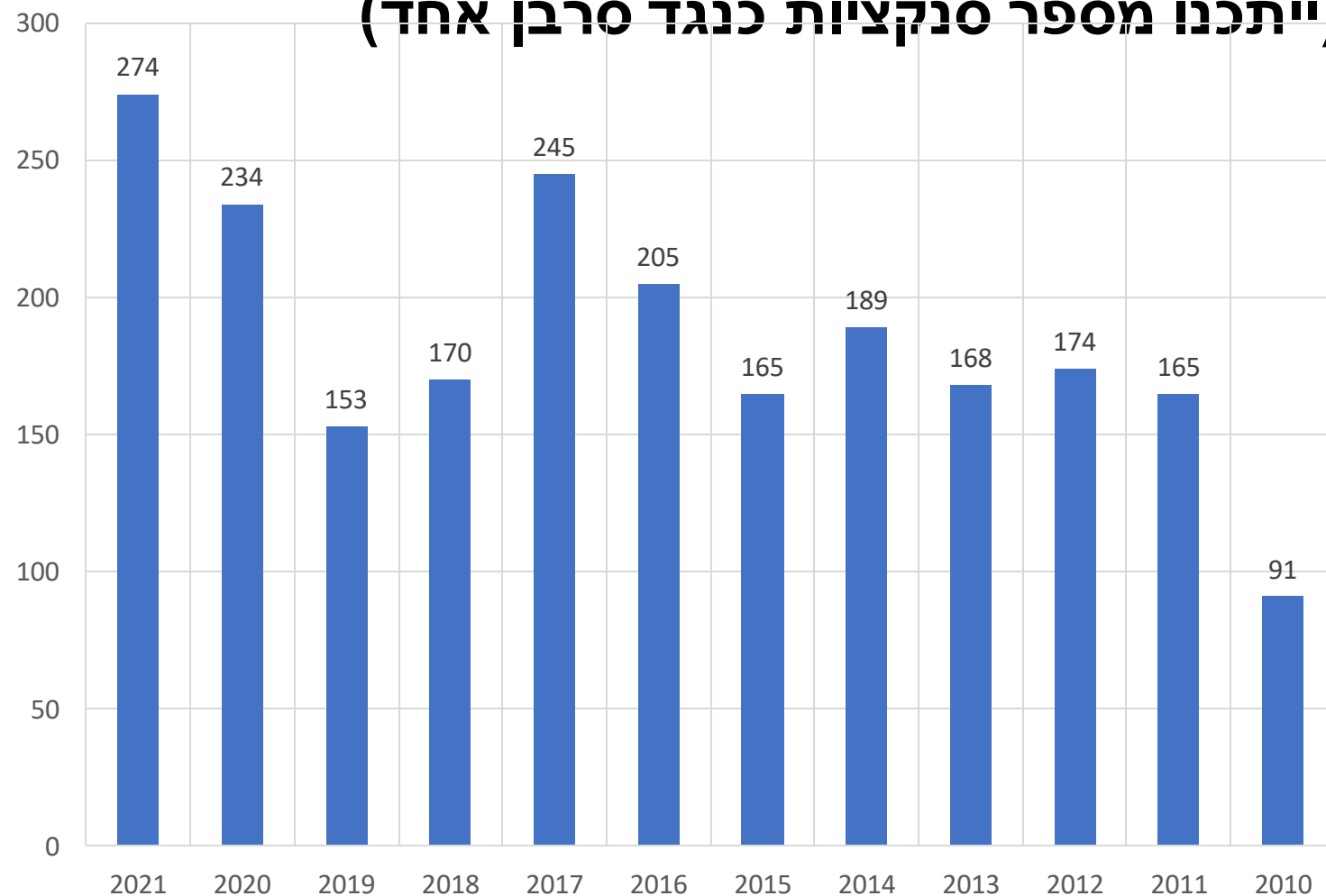
משך זמן וכמות תיקי סרבנות גט לתיקים שנפתחו משנת 2010 ועד לשנת 2021

סרבנות גט

נתונים סטטיסטיים

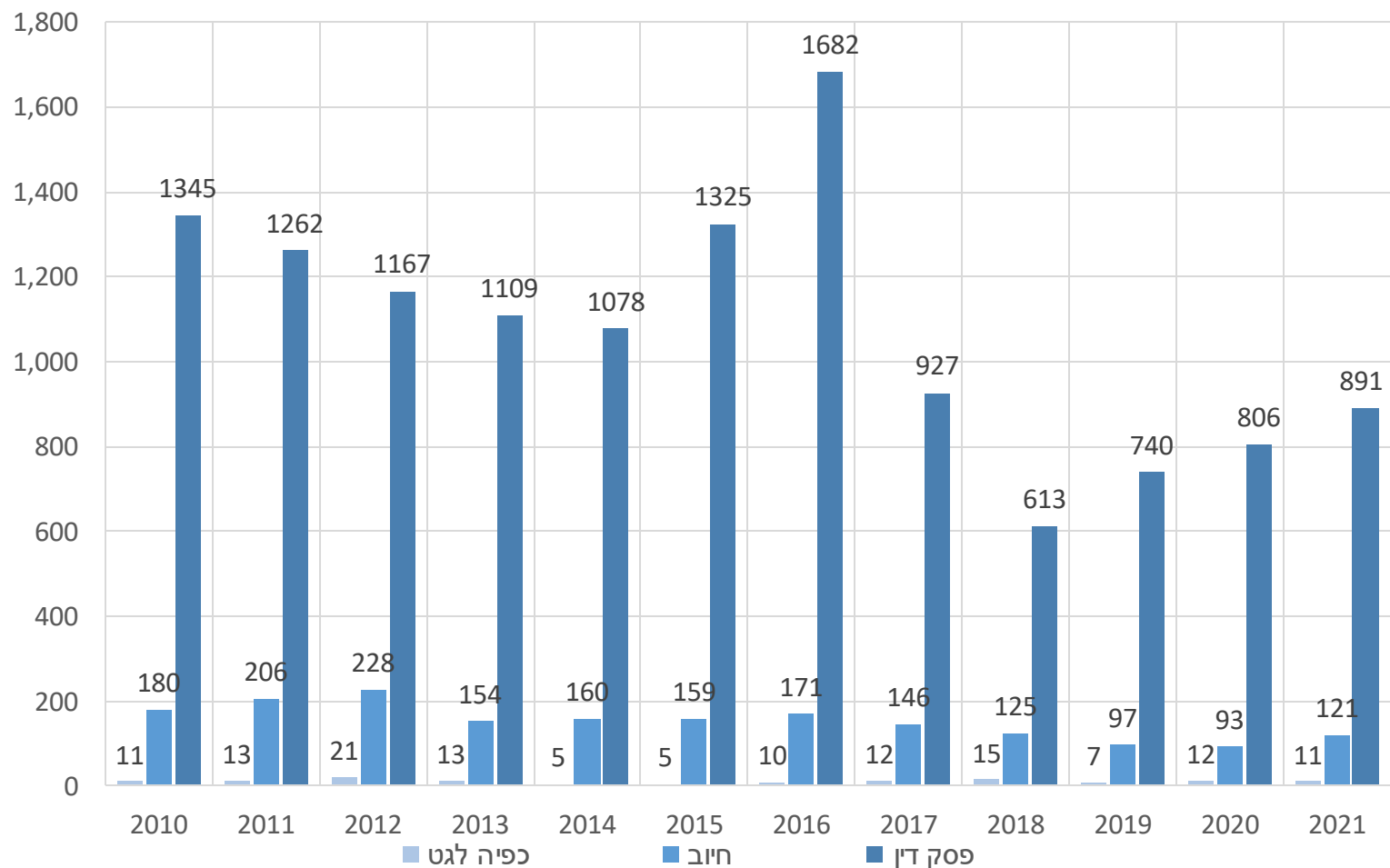
מספר הסנקציות שהוטלו בין השנים 2010-2021 (ייתכנו מספר סנקציות כנגד סרבן אחד)

סרבנות גט

נתונים סטטיסטיים

מספר החלטות שהתקבלו בין השנים 2010-2021 (כמות סרבני הגט שעליהם הוטלו סנקציות שונות)

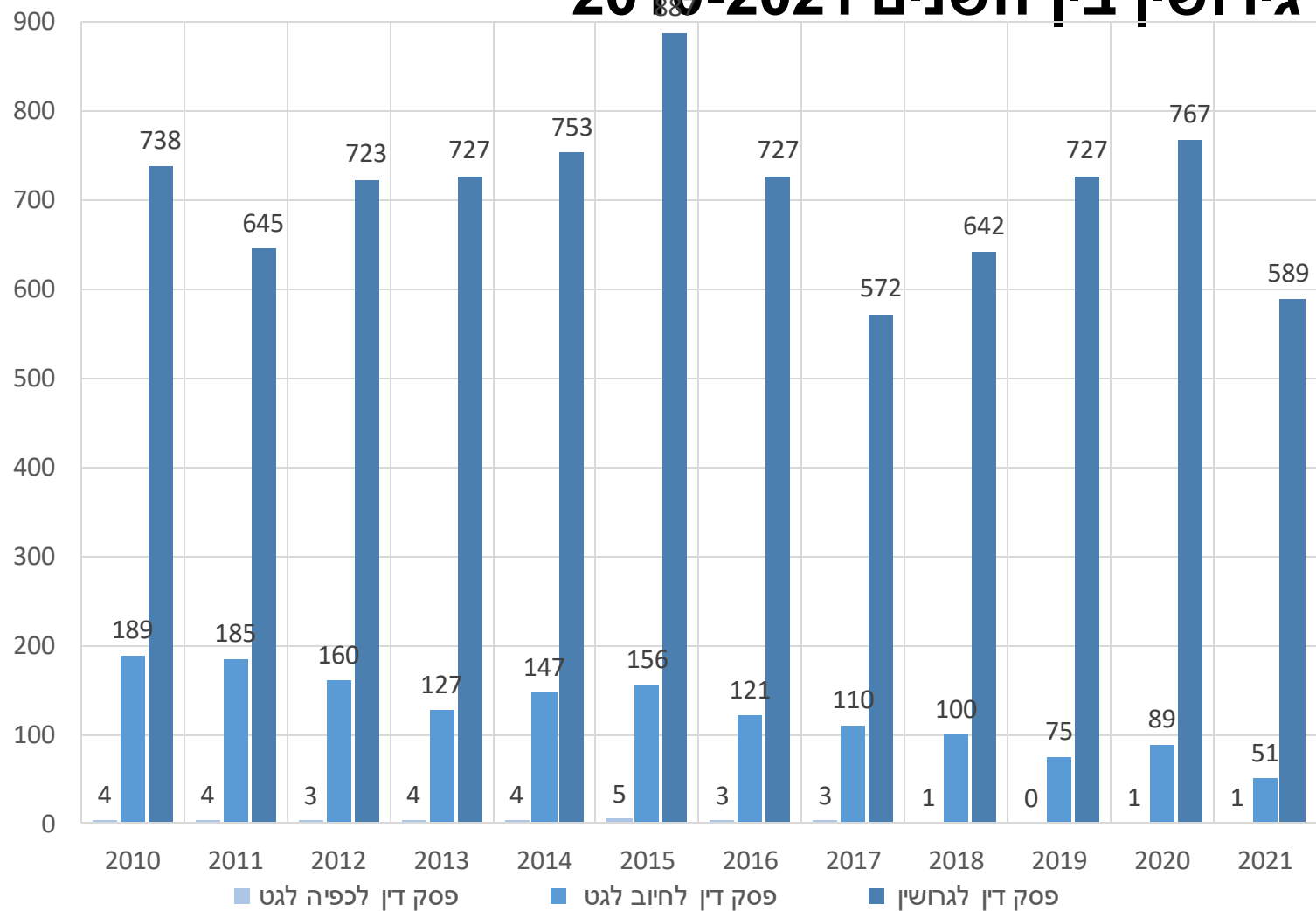

סרבנות גט

נתונים סטטיסטיים

מספר תיקים שבהם התקבלו החלטות המחייבות

גירושין בין השנים 2010-2021

סרבנות גט

מה הם 'תיקי גירושין מתמשכים'

כאשר התיק פתוח למעלה משנתיים ולא ניתן בו גט
(בין שניתן בו פסק דין המחייב גירושין ובין שלא ניתן בו
פסק דין זה)

תיקי גירושין
מתמשכים

פעולות שבת הדין מבצעים כדי לאתר את תיקי גירושין מתמשכים

1. ביצוע מחקרים בנושא הנהלת בתי הדין הרבניים עורכת מחקר לאפיון וזיהוי 'תיקי גירושין מתמשכים' ודרכי הטיפול בהם.
2. פיתוח מערכת "מעקב מנהל" לאיתור ומעקב אחר תיקי גירושין מתמשכים
3. הפנייה אוטומטית של תיקי כפיית גט אל אגף העגונות
4. הפניית בעלי דין מוחלשים אל הסיוע המשפטי ואל ארגונים לסיוע משפטי שונים

תיקי גירושין
מתמשכים

אפיון הסיבות להתמשכות התיקים

הנהלת בתי הדין בחרה מדגם אקראי של 49 תיקי גירושין מתמשכים כדי לבדוק את הסיבות שגורמות להימשכות התיקים. הבדיקה בוצעה על תיקי תביעת גירושין פתוחים מהעשור האחרון.

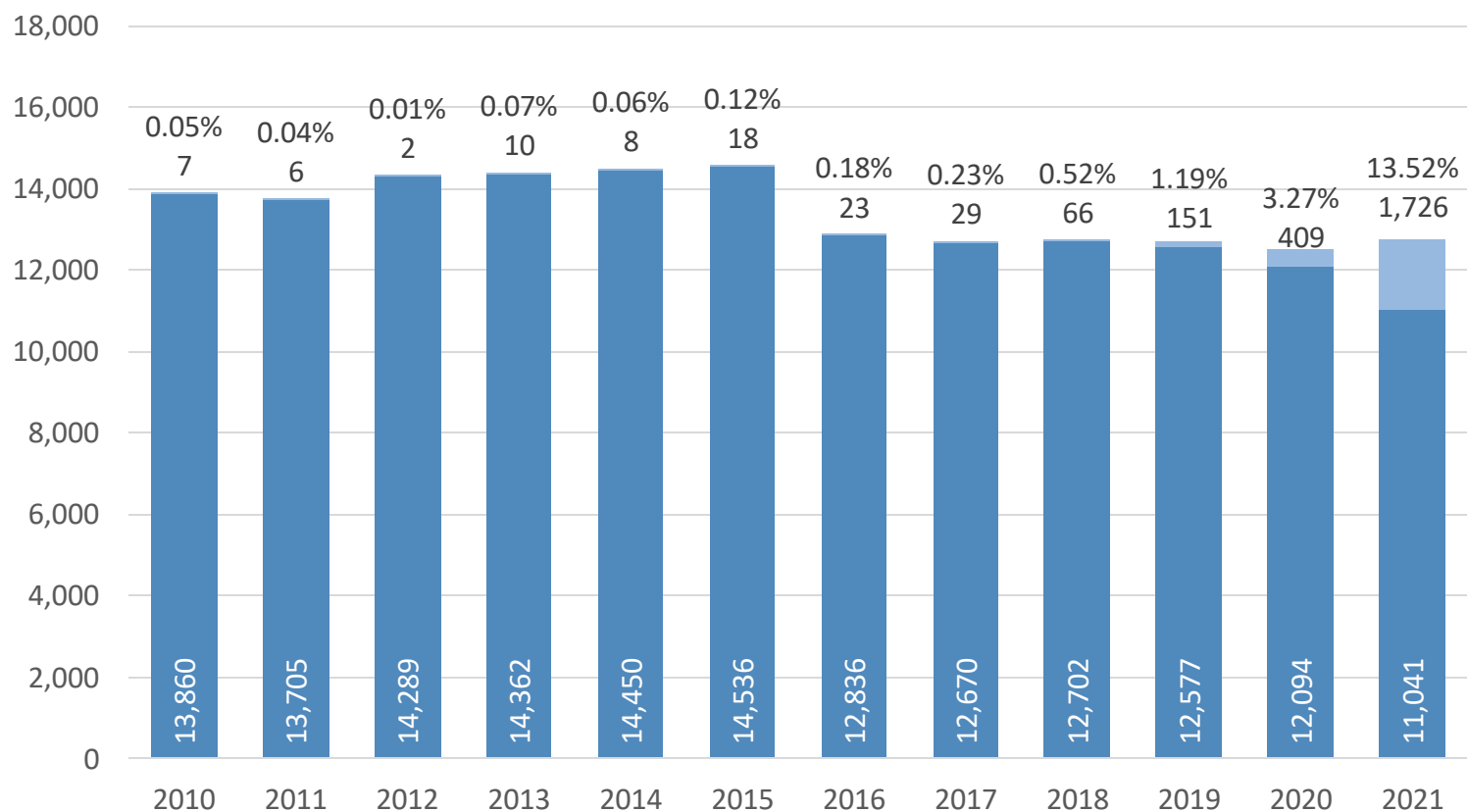
תיקי גירושין מתמשכים

סיבת התמשכות ההליך בתיק	דוגמאות	מספר תיקים	אחוז
התנהגות בני הזוג שלא מאפשרת לסדר גט	מגורים משותפים והימנעות הנתבע/ת לעזוב את הדירה	14	25%
בעל דין מוחלש	התמשכות דיונים אצל בעל דין מוחלש ובלתי מיוצג	10	18%
הסכמת הצדדים להשהיית ההליך	אחד הצדדים חולה ובהסכמת הצדדים הם משהים את ההליך	2	3%
בעל דין שלא ניתן לאתרו או מיצוי סנקציות	סרבני גט אשר נמצאים בחו"ל ואין אפשרות להטיל עליהם סנקציות	17	30%
הזנחת ההליך ע"י הצדדים	התובע/ת אינו מגיש כל בקשה או תגובה בתיק	1	2%
תיק ישן שנסגר ונפתח מחדש	מדובר בהליך שהסתיים ע"י הצדדים ולאחר זמן הצדדים מבקשים להמשיך בהליך	2	3%
דחיית תביעת גירושין	לא נמצאה עילה לגירושין	5	9%
לא ניתנה החלטה בתיק		6	10%

נתונים סטטיסטיים

מתוך תיקי גירושין שנפתחו בין השנים 2010-2021,

כמה מתוכם התגרשו והתיק נסגר וכמה לא התגרשו (מכל סיבה שהיא) והתיק פתוח

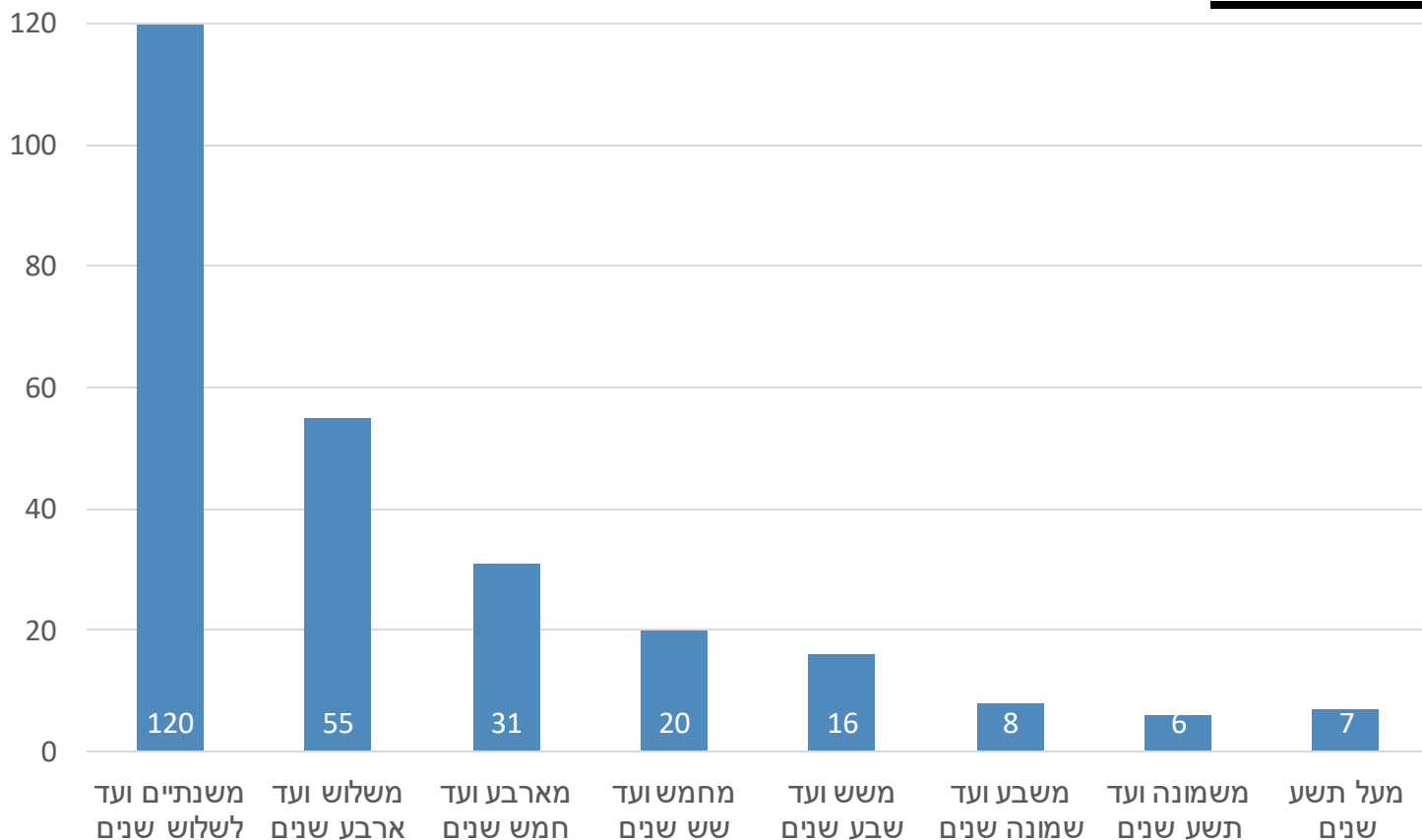

■ הצדדים התגרשו והתיק נסגר

תיקי גירושין
מתמשכים

נתונים סטטיסטיים כמות תיקי תביעות גרושין פתוחים (בלא שהתגרשו) מעל שנתיים בין השנים 2010-2021

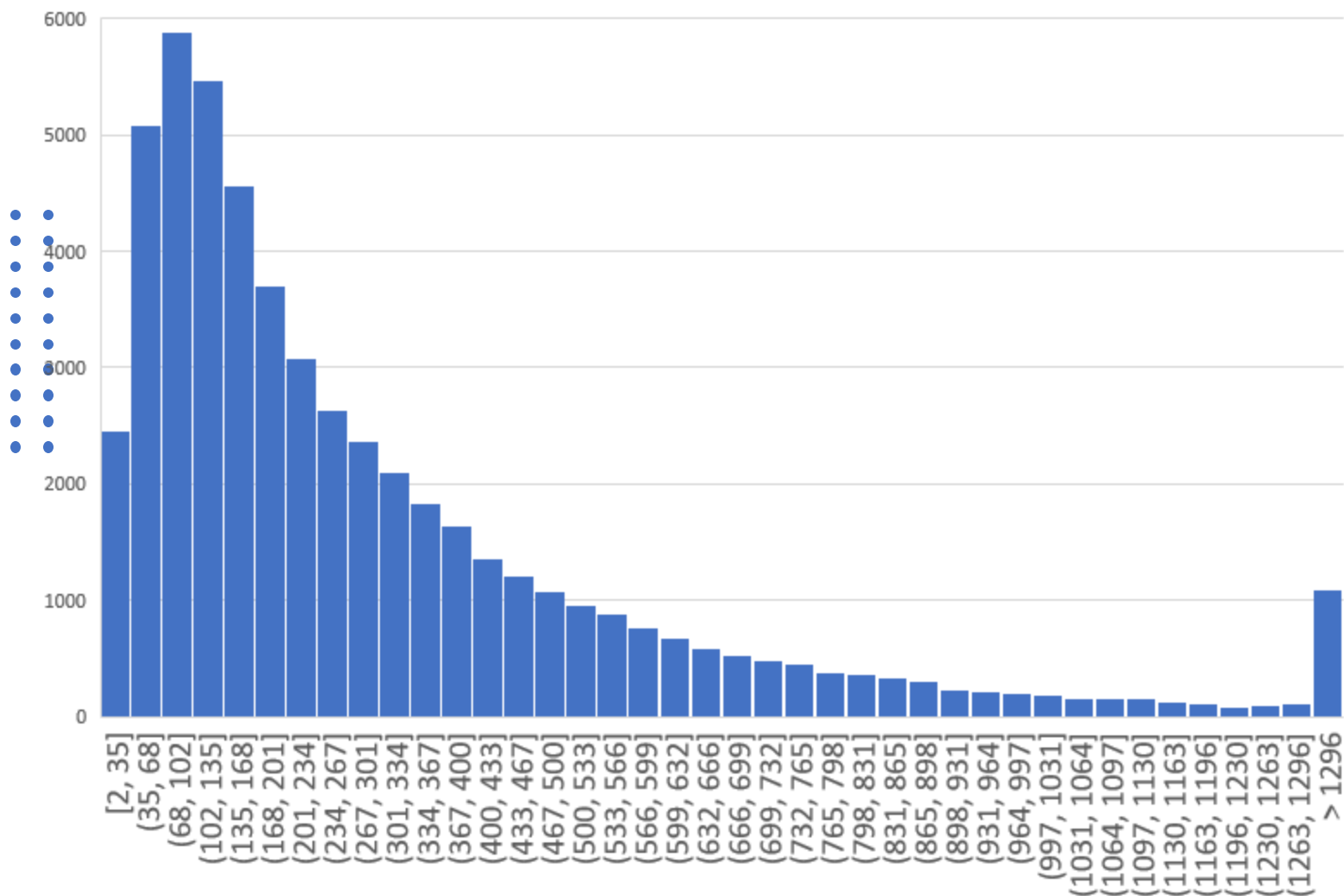
מתוך תיקי הגירושין שנפתחים בממוצע בכל שנה רק 0.33% מהם נשארים פתוחים למעלה משנתיים

■ כמות תיקים פתוחים מעל שנתיים ללא גרושין

תיקי גרושין
מתמשכים

נתונים סטטיסטיים התפלגות משך הטיפול בתיקי גירושין בין השנים 2010-2021

תיקי גירושין
מתמשכים